

นวัตกรรมบริการ

• **ปรีดา ยิ่งสุกสกาพร**
preeda@nia.or.th

ลูกทุ่งอินโนเวชั่น

พมเพิ่งกลับจากโคราชด้วยความรู้สึกอึดอัดมากครับ ชีวิตนวัตกรรมของผมเข้าโรงงานมานานับร้อย คุยกับผู้ประกอบการมานับพัน แต่กับชาวบ้านดาดำๆ ผมไม่ค่อยไปสูงลิ้งด้วยเท่าไร ไม่ใช่ผมเล่นตัว หรือดูถูกผู้คน หากเป็นเพราะมุมมองแง่ลบของเทคโนโลยีมาก ซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวบ้านไม่ค่อยมี เพราะเข้าไม่ถึง แม้ว่าจะมีไอเดียดี มีเงินบ้างก็ตาม แต่หากเข้าไม่ถึงเทคโนโลยีที่เหมาะสม ก็ไม่อาจสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ตั้งใจ

จนเมื่อผมมีโอกาสทำงานร่วมกับกรมทรัพย์สินทางปัญญา และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ในการจัดแข่งขัน Product Innovation Contest ซึ่งชื่อโครงการอาจฟังดูไฮโซ แต่ของจริงเป็นชาวบ้านเกินครึ่ง ชาวบ้านที่เข้ามานี้คือ คนที่ทำมาหากิน เป็นผู้ประกอบการเล็กๆ เจ้าของธุรกิจรายย่อยมากๆ บางคนเป็นรถเข็นด้วยซ้ำไป ที่น่าทึ่งคือ เมื่อบุคคลเหล่านั้น เข้าไปรับการอบรมได้ไม่นาน คักยภาพในการรังสรรค์นวัตกรรม กลับผงาดออกมาอย่างเหลือเชื่อ

ผมไม่อยากพูดเต็มๆ ประเภทที่ว่า คนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใดในโลก แต่ผมคิดว่าคนไทยหากได้รับโอกาสที่ดี สามารถทำในสิ่งที่ก้าวหน้าได้อย่างน่าสนใจ

โอกาสที่ว่านี้ ผมยังเห็นอีกว่า ชาวบ้านตามต่างจังหวัดนั้น เสียเปรียบคนกรุงเทพฯ เหลือเกิน เพราะในบางกอกมีช่องทางทั้งมหาวิทยาลัย สถาบันวิจัยมากมาย และแหล่งทุนสนับสนุน ก็มีเยอะ ส่วนคนต่างจังหวัดนั้น นอกจากจะเดินทางไกล ติดต่อกันยากแล้ว คนทำงานวิจัยเก่งๆ ก็หาได้น้อยกว่าเมืองใหญ่

ทว่า เมื่อถึงเรื่องของความพยายามแล้ว ผมนับถือน้ำใจคนต่างจังหวัดจริงๆ และขอเรียกว่า **“ลูกทุ่งอินโนเวชั่นโดยแท้”**

บุคลิกของลูกทุ่งคือ ง่ายๆ ไม่เรื่องมาก ตรงเข้าเป้า เวทีช่อๆ มีเสน่ห์อย่างเหลือร้าย ผมขอถือโอกาสนี้ เล่าโครงการที่ผมไปรู้ไปเห็นมาสู่วงกว้าง เพื่อเป็นการแสดงความเคารพต่อศักยภาพการสร้างนวัตกรรมของเหล่าชนคนลูกทุ่งมา ณ ที่นี้

โครงการแรกคือ **“ไหมขัดฟัน”** อันนี้เป็นโปรดักส์ไอเดียภูมิปัญญา ที่นำมาผสมผสานกับประติษฐ์กรรมร่วมสมัยได้อย่างน่าสนใจ ไม่น้อย ผมไม่อาจเล่ารายละเอียดได้เพราะของเขาดูจริง แต่ยังไม่จดทะเบียนสิทธิบัตรขึ้นเปิดเผยความลับสวรรค์ในตอนนั้น ลุงแกคงสถาปผมจมดินแน่นอน

ตัวถัดมาเป็นของกินนำเสนอโดยป้าคนหนึ่ง ที่สร้างตัวขึ้นมาจากหาบเร่แผงลอยขาย **“ลอดช่องสิงคโปร์”** ป้ามูมานะเปลี่ยนลอดช่องบ้านๆ ให้เป็นของที่บรรจุแพคเกจจิ้งขายแบบไม่ต้องกลัววันหมดอายุได้ แถมสีมันสดใสก็ล้วนแล้วแต่เป็นสิริธรรมชาติทั้งสิ้น

อีกตัวคือไอเดียบรรเจิดของหนุ่มภูธร ชาวไร่่องุ่น คิดทำ **“แยมองุ่น”** ที่ไม่เหมือนใคร ตีมก็ได้ ทาขนมปังก็ได้ เป็นทูอินวัน ผมลองชิมดูก็เข้าท่าดีครับ

ต่บด้วย **“บ๊ะจ่าง AEC”** ที่เปลี่ยนลูกจากบ้านทุ่งไปขึ้นเครื่องได้อย่างไม่ต้องอาศัยใคร แถมรสชาติไม่ได้ลดน้อยถอยลง ยังคงแน่นด้วย

**พวกเขากล้าที่จะ
ท้าทายตัวเอง
กล้าเผชิญความ
ล้มเหลว กล้าเอาตัว
เข้ามาเสี่ยง กับการ
ลงมือทำ ที่ไม่เห็น
จุดหมายปลายทาง**

เครื่องปรุง ส่วนผสมในสโตร์จีนแท้แบบดั้งเดิม เปลี่ยนมาชิมอาหารควบบ้าง ก็เป็น “แหยมเห็ด” ครึบ โคราชปลูกเห็ดกันมากมาย ยามราคาเห็ดตกต่ำ ขายเหลือบ้างก็เอามาทำเป็นแหยม มังสวิรัตินิยม เอาไว้กินแทนแหยมเนื้อสัตว์ ลดคอเลสโตรอล และได้รสชาติแหยมๆ เหมือนเดิม

ตัวต่อมาเป็น “คุกกี้ผสมแครกเกอร์” น้องเขาเลยเรียกว่า แคร็กกี้ เอามุมฝรั่งมาผสม กระดาษทแบบพิมาย กลายเป็นของทานเล่นที่รสชาติคุ้นลิ้นคนไทย แต่ได้กลิ่นอายติดหู นิดๆ แบบคุณหนูไฮโซ อันนี้เหมือนทำง่าย ความจริงแล้วยากมากครับ ต่อให้มือเครื่องไม้ เครื่องมือถึง ก็ไม่ใช่จะทำได้

โคราชเขาบอกว่า โครามาแล้วก็ต้องถามหา “หมี่โคราช” ตัดมือกลับบ้าน ผมเจอลุงกับป้า มากู้กัน ปกติผัดหมี่โคราชคือเป็นของฝากแขกผู้มาเยือนให้ซื้อหากันไป วันนี้ แกสตัดผักกัน เป็นอน มาเสนอ “นวัตกรรมข้าวหมี่โคราช” แบบไม่ต้องใช้น้ำมัน ได้ของทานเล่นเป็นหมี่กรอบ ที่ไม่มีน้ำมันมาช่วยทำลายสุขภาพของเรา ถามว่าทำได้อย่างไร ผมตอบไม่ได้ มันเป็นความลับ ของลุงกับป้าเขา แต่ผมรับรองว่า แก่ไม่ได้คิดเองเออเองแบบมั่วๆ หากแต่ใช้เวลาไปกับการ วิจัยไม่น้อยเพื่อให้ได้นวัตกรรมตัวนี้มา

ของกินผ่านไปแล้ว มาถึงโคราช จะลิ้มเสนอให้คนไทยได้อย่างไร นวัตกรรมจากใหม่จึง เรียงรายเข้ามาหลายชิ้น เริ่มจากผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดและบำรุงผิวหน้าจากโปรตีนไหม เสื่อถักนิตติ้งจากไหมน้อย ผ้าไหมบมทอมือหมักโคลน อุปกรณ์เครื่องสำอางที่ทำจากไหม

ของเหล่านี้ ฟังดูเหมือนไม่มีอะไร แต่ทุกชิ้นมีความลับนวัตกรรมซ่อนอยู่ทั้งสิ้นครับ

ประโยชน์ของความลับนั้นคือ มันทำให้สินค้าของพวกเขามีความแตกต่างจากคู่แข่ง แนนอนครับ มูลค่าการขายก็ย่อมเพิ่มสูงขึ้น สร้างผลกำไร สร้างงาน สร้างรายได้ เศรษฐกิจ ก็จะขยายเป็นเงาตามตัว

นวัตกรรมไม่ได้ยังประโยชน์ให้กับเจ้าของ หรือผู้ประกอบการเพียงฝ่ายเดียว แต่กระจายประโยชน์ไปยังชุมชน ชาวบ้าน ลูกจ้าง และครอบครัวของพวกเขาเหล่านั้นด้วย เมื่อจังหวัดเจริญ ประเทศชาติโดยรวมก็ย่อมเจริญตามไปด้วย

ผมคิดว่า เราสามารถนำเอาหลักการของนวัตกรรมไปใช้ในการพัฒนาชนบทได้ด้วย แนนอนว่า ชาวบ้านเขาก็ต้องการพี่เลี้ยง ซึ่งพี่เลี้ยงอาจเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยของท้องถิ่น หรือคนจากบางกอกอย่างผม เราลงไปช่วยกันเอาความรู้ที่เรามี เอาวิชาที่เราสร้าง ไปพัฒนาลูกทุ่งอินโนเวชั่น ให้เป็นหนึ่งใน AEC ได้ ขอเพียงแต่ถ้าเราช่วยกันทำ